

ZIR_7-8_2025 megoldások - Ancsin Ádám

1. FELADAT: Liszt Ferenc magyarsága és hazatérése Magyarországra

1.1. Terek, utcák és parkok 1838-ban:

- Terek:
 - Ferenciek tere
 - Széna tér
 - Kálvin tér
- Utca:
- Hatvani utca (ma Kossuth Lajos utca)
- Haris köz
- Szerb utca
- Parkok:
 - Orczy-kert
 - Városliget
 - Népkert (ma Népliget)

1.2. Hol ért véget 1838-ban Pest?

A korabeli városhatár nagyjából a következő vonalak mentén húzódtott:

1. Múzeum körút
2. Vámház körút
3. Orczy-kert

1.3. Területek az árvízkor – áldozatul esett vs. szárazon maradt

- Áldozatul estek:
 - Belváros (Duna-parti részek)
 - Lipótváros
 - Józsefváros
- Megúszták szárazon:
 - Várnegyed
 - Gellérthegy
 - Rózsadomb

2. FELADAT: Levél értelmezése és kérdések megválaszolása

2.1. Hogyan definiálja Liszt a „haza” fogalmát?

Liszt számára a „haza” nem pusztán földrajzi hely, hanem az a közösség és szellemi tér, amelyhez kötődik, és amelyet szolgálni szeretne.

2.2. Melyik két ország között kell Lisztnek „hazát” választania?

Lisztnek Magyarország és Franciaország között kellett döntenie: anyanyelvi, családi kötődés szempontjából Magyarország volt a haza, ugyanakkor korábban Párizsban töltötte fiatalkorát, tehát a művészi pályája is Franciaországhoz kapcsolta.

2.3. Mi jellemzi a fiatalságot Liszt szerint?

Liszt úgy látja, hogy a fiatalságot az álmok, vágyak, öröme és bánatok intenzív megélése jellemzi: ez az életszakasz tele van szenvedélyekkel, lelkesedéssel és egyfajta idealizmussal.

2.4. Egyetértesz-e Liszt jellemzésével, amelyet a fiatalságról ír? Fejtsd ki!

Véleményem szerint Liszt megfogalmazása találó, hiszen a fiatalságot valóban jellemzi az erős érzelmi hullámlás és az a hit, hogy az ember képes nagy dolgokat véghezvinni. Sokan átéljük, hogy a tanulás, a szerelem és az önismeret ebben az időszakban rendkívül intenzív, ezért úgy gondolom, hogy Liszt meglátása hitelesen ragadja meg a fiatal kor sajátosságait.

2.5. Hogyan jellemzi a magyarokat Liszt Ferenc?

Liszt a magyarokat büszke, szenvedélyes és a kultúrájukra mélyen kötődő nemzetként ábrázolja, akik az évszázados elnyomás ellenére is megőrizték nemzeti identitásukat és küzdenek a szabadságukért.

2.6. Változott-e a magyarság Liszt kora óta, vagy ma is igaz az általa leírt?

Véleményem szerint a magyarság sokat változott Liszt óta (átélte a két világháborút, a kommunista rendszert, majd a rendszerváltást), ugyanakkor az a belső tartás és a kultúránk iránti elkötelezettség, amit Liszt érzékelt, ma is jelen van. Ugyanakkor a nyitottság és a globalizáció hatására sok új érték is megjelent. Összességében az ő korabeli és a mai magyar identitás között van folytonosság is, de a körülmények teljesen mások.

2.7. Milyen jellegzetes magyar vidékeket említ Liszt és te milyeneket mutatnál be?

- Liszt által említett vidékek:
 1. Alföld (végtelen síkság, puszták)
 2. Erdély (hegyek, mély erdők, népzene-költészet)
- Én, mint személyes ajánlás:
 - Balaton és Balaton-felvidék (a „magyar tenger”)
 - Tokaj-Hegyalja (borvidék, dombok, történelmi pincék)
 - Hortobágy (puszták, pásztorélet, gulyáskultúra)
 - Dunakanyar (Duna kanyarulata), Visegrád, Esztergom)

3. FELADAT: Zenei elemzés

3.A. Melyik felvételen hallható „vízizene”?

- Smetana: Moldva (Má Vltava) – az 1-es számú felvétel, a folyó áramlását zenekari eszközökkel ábrázolja.
- Liszt: A wallenstadti tónál (Zarándokévek I. kötet, 2. darab) – a 3-as számú felvétel, zongorára írt „vízizene”.

3.B. Liszt: Hősi sirató – formálisan: Bevezetés-A-B-A

1. Bevezetés: gyászinduló, bánat, harangozás, vontatott menet, pontozott ritmusok.
2. A-első: gyász, bánat, remény halk felsejlése („sírva-vigadó” gyász-remény kettősség).
3. B: düh, elszántság, fanfár-motívumok, harci lendület („vigadó” rész).
4. A-újra: gyász, fájdalom, beletörődés (rövidített gyászmotívum).

4. FELADAT: Noktürn

4.1. Mit jelent a „noktürn” kifejezés a zenében?

A „noktürn” (francia: nocturne) eredetileg éjszakai muzsikát jelentett, romantikus értelemben egytétéles, lírai zongoradarabot takar, amely az éjszaka, a melankólia és a magány hangulatát idézi.

4.2. Ki írt számos noktürnt?

Frédéric Chopin komponált a legtöbbet: 21 zongorára írt nocturne (pl. op. 9/2), amelyek a romantikus éjhangulat esszenciáját adják.

4.3. Melyik (a feladatlapban is bemutatott) noktürn zenéjét használták fel az alábbi mesében?

A mesében Chopin Op. 9 No. 2-es Nocturne zenéjét (E-flat major) alkalmazták aláfestésként.

4.4. Miért használható a noktürn más tartalom aláfestésére is?

A noktürn lírai, meditatív hangulata univerzálisan alkalmazható: a lassan hömpölygő, finom dallamok könnyen kiemelik a jelenet érzelmi mélységét, legyen szó romantikus, melankolikus vagy békés jelenetről. Így nem csak „éjszakai” képekhez, hanem bármilyen belső, elmélkedő hangulathoz illik.

5. FELADAT: Zenei művek jellemzése

5.1. Antonín Dvořák – Nocturne, Op. 40

- Műfaji háttér: Egytétéles, romantikus zongoranoktürn.
- Hangulatfestés: Lírai, álmodozó, „éjszakai” karakter.
- Szerkezet: Díszített dallam és finom akkordkíséret jellemzi, amelyben a hármashangzat- és kvartugrások a csendes melankóliát hozza elő.
- Karakter: Nosztalgikus, bensőséges, mintha a hallgató a holdfényben merengne.

5.2. Gustav Mahler – 1. szimfónia, I. tétel

- Műfaji háttér: Kései romantikus, nagy léptékű szimfónia.
- Hangulatfestés, programosság: Bár Mahler nem jelölt konkrét programot, a tételben a természet („erdőhangok”), a pásztorhangszer és az emberi sors allegóriája jelenik meg.
- Szerkezet: Lassú bevezetés (Adagio: erdő-misztérium), majd élénkebb rész (Allegro: ébresztő), végül diadalmas zárás (Tempo I visszatérése).
- Zenei eszközök: Határozott ritmusú fúvósok, Schubert-idézet (tollajkász-hangzás), népdalszerű témák, dinamikai váltások, gazdag hangszerelés.
- Karakter: A természet és az ember története, végül melankolikus-diadalmas kettősségben zárul.